

Täysistunto

Torstai 25.4.2024 klo 16.06—2.04

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 20 ja 21 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 28/2024 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tuttuun tapaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ja tässäkin ministeri Rantanen, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.21 Sisäministeri Mari Rantanen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittävässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annettua lakia väliaikaisesti. Esityksellä pienennetään vastaanottorahaa ja käyttörahaa, joita myönnetään kansainvälistä suojelua hakeville, tilapäistä suojelua saaville ja ihmiskaupan uhreille, joilla ei ole kotikuntaa. Esityksessä ei määritellä vastaanottorahaa saavan asiakkaan ihmisarvoisen elämän edellytysten vähimmäistasoa. Vastaanottorahan määrä arvioidaan uudelleen jo tänä keväänä käynnistyvän vastaanottolain uudistamishankkeen aikana, jolloin vastaanottoraha pienennetään hallitusohjelman mukaisesti perustuslain ja vastaanottodirektiivin sallimaan minimiin. Esitys on osa julkisen talouden tasapainottamiseksi tehtäviä toimenpiteitä, joihin kaikkien tulee osallistua. Esityksellä arvioidaan saavutettavan noin 16 miljoonan euron säästöt tänä ja ensi vuonna.

Vastaanottorahaa myönnetään, jos henkilö on tuen tarpeessa eikä voi saada toimeentuloa ansiotyöllä tai muista tuloista tai varoista. Käyttörahaa myönnetään ilman huoltajaa maahan tulleille lapsille, jotka saavat täyden ylläpidon alaikäisille suunnatuissa vastaanottoyksiköissä. Esitys vaikuttaa kaikkien vastaanottorahaa ja käyttörahaa saavien kuukausittaiseen toimeentuloon. Vastaanottorahaan ja käyttörahaan kohdistuu lisäksi indeksijäädytys, joka jäädyyttää tukien määrän vuoden 2023 tasolle.

Esityksen vaikutuspiiriin kuuluvilla henkilöillä on vastaanottorahan lisäksi tällä hetkellä oikeus vastaanottojärjestelmän ja ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän palveluihin, kuten ilmaiseen majoitukseen ja sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä täydentävään vastaanottorahaan silloin, kun se arvioidaan olevan yksilöllisistä syistä tarpeen. Vastaanottorahan ohella myös nämä muut palvelut turvaavat henkilön toimeentuloa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

Arvoisa puhemies! Vastaanottorahan oikeutetut henkilöt eivät oleskele Suomessa vakinaisesti. Vastaanottorahan on tarkoitus olla etuus, joka turvaa henkilön toimeentuloa ainostaan lyhytaikaisesti. Lisäksi, kuten äsken todettua, vastaanottorahaa tulee myöntää vain, jos henkilö ei voi saada toimeentuloaan ansiotyöllä tai muista tuloista tai varoista. Tavoitteena on, että vastaanottorahan piirissä olevat henkilöt joko siirtyvät mahdollisimman pian kuntaan tai saatuaan kielteisen päätöksen palaavat takaisin lähtömaahansa. Esitys tulee näiden tavoitteiden saavuttamista.

Turvapaikkahakemusten käsittelyyn tehtävät tehostamistoimet säästävät jatkossa resursseja myös vastaanottotoiminnassa. Muun muassa hakemusten tavoitekäsittelyajan lyhentäminen tuo säästöjä vastaanottotoimintaan. Vastaanottolain uudistuksella puolestaan tullaan tehostamaan vastaanottopalveluja hyödyntämällä vastaanottodirektiivin liikkumavara ja muiden EU-maiden parhaat käytännöt. Samassa yhteydessä muun muassa vastaanottopalvelut rajataan vastaanottodirektiivin sallimaan minimiin uusintahakemusten käsittelyajan osalta.

Hallitusohjelman tavoitteena edelleen on saattaa Suomen turvapaikkapolitiikan keskeiset säädökset yleispohjoismaiselle tasolle. Tämä koskee myös vastaanottorahaa sekä vastaanottopalveluita. Suomi ei voi olla muita EU-maita tai Pohjoismaita houkuttelevampi palveluiden tai annettujen etujen suhteen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] — Okei, käydään lyhyttä keskustelua, ja meillä on varattu tähänkin tämä 30 minuuttia eli ei kovin pitkälti. — Edustaja Andersson.

19.25 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen kuluneen vuoden aikana vieraillut monien ruoka-aputoimijoiden luona omassa vaalipiirissäni Varsinais-Suomessa, ja kaikkien näiden vierailujen yhteydessä nämä ruoka-aputoimijat ovat nostaneet esille sen, että on paljon ukrainalaisia pakolaisia ruoka-avun piirissä näissä ruokajonoissa seisomassa. Se johtuu tosiaan siitä, että tämä vastaanottoraha jo ennen näitä hallituksen tekemiä leikkauksia ja heikennyksiä on niin pieni, että ihmisillä on vaikeata tulla sen kanssa toimeen. Minusta on suoraan sanoen häpeällistä, että Suomen kaltaisessa maassa tänne sotaa paenneet ukrainalaiset seisovat ruoka-apujonoissa. Mikäli nämä leikkaukset menevät läpi, niin heitä tulee olemaan yhä enemmän, ja jos sitten tulee vastaavatyypisiä kansainvälisiä kriisejä, tilapäistä suojelua sovelletaan uudestaan, niin myöskin nämä henkilöt tulevat sitten kärsimään siitä, että vastaanottoraha tämän leikkauksen seurauksena tulee olemaan epäinhimillisen alhaisella tasolla. Minusta tämä ei ole oikein.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltokangas.

19.26 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Minusta tämä on täysin oikein. Tällaisessa talouden tilanteessa on erittäin hyvä, että myöskin vastaanottorahasta leikataan talouden tasapainottamiseksi. Kuten ministeri esittelypuheessaan kertoi, tällä on siihen pieni vaikutus. Pienistä puroista suuri järvi.

Sanotaanko nyt näin, että kun täällä puhutaan aina sitä, että... kuulostaa siltä, että täällä Suomessa tehdään eduskunnassa sellaisia päätöksiä, jotka suurin piirtein jättävät ihmisen heitteille. Tässäkin lainsäädännössä siis mennään Euroopan unionin sallimaan minimiin. Kun täällä puhutaan niistä ihmisoikeuksista, niin arvoisat kollegat, ottakaa huomioon, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

silloin kun me puhutaan Euroopan unionin sallimasta minimistä, niin se on kyllä siellä tsekattu kaikilta mahdollisilta tulokulmilta. Meidän ei tarvitse siitä olla huolissaan. Vai oletko te sitä mieltä, että Euroopan unionin direktiivit ovat ihmisoikeusasioiden vastaisia? Minä en ole. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Razmyar.

19.27 **Nasima Razmyar sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä edustaja Andersson käytti hyvän puheenvuoron. Mehän puhumme täällä ihmisarvoisesta elämästä, joka kuuluu myöskin vastaanottokeskuksessa oleville turvapaikanhakijoille. Tässä on kyse minimistasosta, ja pidän itsekin tällaista hallituksen esitystä suorastaan häpeällisenä. Kun sanoitte, että puhutaan kansainvälisesti ja Euroopan laajuisesti minimistasosta, niin se täytyy todeta, että kansainvälisessä vertailussa me emme vaikuta tämän osalta kovin houkuttelevilta, [Mauri Peltokankaan välihuuto] että meidän vastaanottorahan takia tänne ihmiset tulisivat, vaan päinvastoin siihen on erilaiset syyt ja useimmiten hyvin traagiset syyt.

Mutta tässä on tosiaankin kyse minimivaatimuksesta. Nythän tätä käsitellään perustuslakivaliokunnassa, ja saa nähdä, täyttääkö tämä edes edellytykset siellä.

Ja täytyy kyllä todeta ja ihmetellä, että niin edellisessä keskustelussa kuin tässä keskustelussa valitettavasti hirveän montaa kokoomuslaista täällä ei näy. Olettaisin, että tämä on vaikea paikka heille, koska tässähän ei nimenomaan ole kyse niistä [Puhemies koputtaa] pienistä puroista vaan itse asiassa [Puhemies koputtaa] hyvinkin häpeällisistä esityksistä, ihan ihmisarvon [Puhemies koputtaa] lähtökohdista käsin katsottuna.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen.

19.28 **Petri Honkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä tosiaankin tätä vastaanottorahaa leikataan. Syksyllähän käsiteltiin jo hallituksen esitystä budjettilakien yhteydessä, jolloin sitä aiemmin leikattiin. Tässähän moni lausunnonantaja on pitänyt mahdollisena sitä, että tämä johtaa rikollisuuden kasvuun, kun sitä rahaa on liian vähän käytettävissä. Näihin mahdollisiin riskeihin on syytä valiokuntakäsittelyssä kiinnittää huomiota. Mutta jos katsotaan nyt, kun tämä on säästölaki — ilmeisesti tämä on säästölaki, näin tulkitsem — tätä hallituksen maahanmuuttopolitiikan kokonaisuutta, niin pahoin pelkään, että se lasku vain kasvaa, siis ne eurot, mitä Suomessa maahanmuuttohallintoon käytetään, mitä meillä Suomessa valitustuomioistuimissa resursseja käytetään muun muassa turvapaikkapäätösten käsittelyyn. Kun tässä muun muassa perussuomalaiset ovat antaneet vuosia ymmärtää, että voidaan saada jopa miljardien säästöt maahanmuutosta leikkaamalla, niin minä pahoin pelkään, että tässä on käymässä niin, että ne maahanmuuton kustannukset kasvavat, kun näitä esityksiä toteutetaan tällä tavalla. [Puhemies koputtaa] Toivon, että tästäkin on tehty ne vaikutusarviot, paljonko tämä todellisuudessa [Puhemies koputtaa] tulee maksamaan yhteiskunnalle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

19.30 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talous on maassamme huonossa kunnossa, ja se vaatii toimenpiteitä myös tällä alueella. EU:n minimi on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

hyvä raja, jota kannatan tässä tilanteessa. Tässä ei ole mitään hävettävää, että toimitaan EU-direktiivin mukaisesti. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Virta.

19.30 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä vastaanottorahan leikkaushan osuu jälleen kipeästi lapsiperheisiin, joilla on jo valmiiksi tiukkaa ja vaikeaa — itse asiassa jälleen yksinhuoltajaperheisiin, koska suurin osa vastaanottorahan piirissä olevista perheistä on yksinhuoltajaperheitä. Olisi varmaan paikallaan kysyä, mitä tällä hallituksella on yksinhuoltajia tai lapsiperheitä vastaan. Monilla paikkakunnilla vastaanottojärjestelmän asiakkailta ei ole oikeutta varhaiskasvatukseen, vaan nämä lapset elävät yhden tai kahden vanhemman kanssa siellä kotona, ja nytkin tiedetään, että on ollut tiukkaa, että lapsille pystytään hommaamaan tarvittavat varusteet, ja siitä te leikkaatte.

Mutta aivan viimeiseksi on nyt kysyttävä, että kun perussuomalaiset ovat äänestäjilleen vaaleissa luvanneet, että nyt Suomi nousee, kun säästetään ja leikataan maahanmuuttajilta, niin lupasitteko te todella äänestäjillenne, että Suomi nousee muun muassa sillä, että te valitsette leikata ukrainalaisilta, jotka ovat Suomeen tulleet hakemaan turvaa tilanteessa, jossa he puolustavat koko Eurooppaa — myös Suomea, myös meidän lapsiamme — tälläkin hetkellä Ukrainassa. Mielestäni tämä on sellaista politiikkaa, jota en kyllä usko edes teidän äänestäjienne tilanteen. [Mauri Peltokangas: Ehkä ukrainalaisista tässä ei ole kysymys! — Li Andersson: Tässä on juuri heistä kyse!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

19.31 **Mira Nieminen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan haluan myös korostaa sitä, että tässä on kyse vastaanottokeskuksista ja niistä palveluista plus siitä rahasta, mitä siihen saa päälle.

Tiedätkö tosiaan, minkälaisia palveluita tällä hetkellä siellä vastaanottokeskuksissa saadaan? Siellä on todellakin aika kattavat palvelut. Vaikka tämä raha, siihen päälle tuleva raha, on tarkoitettu näihin heidän pienempiin, henkilökohtaisiin menoihin, niin siellä on tällä hetkellä aikamoinen palvelujärjestelmä, jota käytetään yksityisen terveydenhuollon puolelta esimerkiksi. Meillä eivät tavan kantasuomalaisetkaan saa sellaista palvelujärjestelmää, mitä vastaanottokeskuksissa tällä hetkellä saadaan. Siihen nähden EU:n minimi ei ole mitenkään kohtuutonta. Monessa maassa vastaanottorahaa maksetaan paljon vähemmän.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Meriluoto.

19.32 **Laura Meriluoto vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaanottorahassa on kyse perustuslaissa säädetyistä välttämättömän toimeentulon turvasta, ja vastaanottorahan taso on jäänyt jo pahasti jälkeen toimeentulotuesta. Tämän leikkauksen jälkeen se tulee olemaan vaivoin puolet siitä, vaikka alun perin tasoksi määriteltiin 70 prosenttia.

Tammikuun alussa vastaanottorahan saajista 79 prosenttia oli ukrainalaisia. Tätä esitystä on perusteltu muun muassa sillä, että turvapaikkaprosessia nopeutetaan ja vapaaehtoista paluuta tehostetaan. Onko ajatus tosiaan se, että vastaanottorahaa leikkaamalla, ukrainalaisten pakolaisten asemaa kurjistamalla te saatte heidät lähetettyä nopeammin takaisin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

sinne sodan jalkoihin? [Mauri Peltokangas: No no!] Tämä olisi ihan mielenkiintoista kuul-la.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Diarra.

19.33 Fatim Diarra vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Edusta- ja Virta nosti hyvin esille sen, millä tavalla tämä tulee osumaan varsinkin lapsiin ja lisää- mään lapsiperheköyhyyttä ja osumaan vielä sellaisiin lapsiin, jotka nyt ovat jo todennäköi- sesti hyvin traumatisoituneita lapsia. Lapsia, jotka ovat joutuneet jättämään oman kotinsa ja tulevat tänne Suomeen ja toivovat täällä voivansa vain elää ja kasvaa turvassa.

Muutenkin puheenvuorot siitä, miten vastaanottokeskuksissa asuvilla ihmisillä elämä olisi yhtä ihanuutta ja täydellisyyttä ja vaan uitaisiin superihanissa palveluissa, ei pidä paikkaansa. Se ei ole näin, ei elämä ole heilläkään mitenkään erityisen helppoa. Myöskään kaikki vastaanottorahan saajat eivät asu vastaanottokeskuksissa. Se rahamäärä on äärettö- män pieni, ja nyt, kun sitä on vielä leikattu, niin miten kuvitellaan, että nämä ihmiset pys- tyvät tulemaan toimeen tällä leikatulla, vielä uudelleen leikatulla rahasummalla. Mielestä- ni tämä ei kuulosta säästölailta, vaan epäilen edustaja Honkosen tavoin sitä, että lopulta summa tulee olemaan suurempi. Tämä ei ole mikään säästölaki, tämä on ideologinen maa- hanmuuttajien kyykytyslaki.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaunistola.

19.35 Mari Kaunistola kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Todellakin täällä salissa käydään keskustelua päivittäin taloudesta, ja meidän tilanne nyt vain on se, että toimia on sopeutettava, jotta voidaan näitä yhteiskunnan turvan peruspilareita ylläpi- tää myös tulevaisuudessa. Tälläkin esityksellä haetaan säästöjä julkisen talouden tasapai- nottamiseksi. [Vasemmalta: Kaikista köyhimiltä!] Kyseessä olevalla vastaanottorahan pienennyksellä saadaan noin vajaan kymmenen miljoonan euron säästöt vuonna 25. Ja täs- sä taloudellisessa tilanteessa onkin hyvin perusteltua, että tätäkin säästötoimea käytetään muiden mukana, kun tätä taloutta tasapainotetaan, ja tähänkin on voitava puuttua. — Kii- tos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

19.35 Pinja Perholehto sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kol- legat tällä puolella salia ovat pitäneet erinomaisia puheenvuoroja. Ajattelen niin, että tämä vastaanottorahan pienentäminen ei vaikuta millään tavalla kansainvälistä suojelua tarvitse- vien turvan tarpeeseen, mutta se kyllä vaikuttaa sillä tavalla, että se vaikeuttaa kohtuutto- masti nimenomaan turvapaikkapäätöstä odottavien ihmisten pärjäämistä.

Jo nykyiselläänhän Suomessa tämä vastaanottorahan taso on maltillinen tai oikeastaan aika matala, ja sitä voidaan tuki tälläkin hetkellä vähentää, jos on esimerkiksi niin, että vas- taanottokeskuksessa asuva ei osallistu siellä toimintaan. Jos katsotaan kansainvälistä ver- tailua, niin ei Suomi erotu siellä vastaanottorahan tasossa mitenkään houkuttelevana. Meil- lä on tällä hetkellä hyvin maltillinen taso siinä. Se, mitä tässä uhkaa käydä, etenkin kun on tämä ikään kuin kaksisuuntainen leikkuri, jossa samaan aikaan indeksejä jäädytetään ja ta- soa lasketaan, niin tässä aiheutuu aidosti myös mahdollisesti perustuslaillisia ongelmia. Ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

toivon todella kyllä, että perustuslakivaliokunta perkaa tämän esityksen perin pohjin, että jääkö tässä edes enää [Puhemies koputtaa] välttämättömän toimeentulon edellytyksiä täyttävää tasoa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela, Minja.

19.37 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on hävytöntä perustella tätä esitystä taloudella, kun joka ikinen tässä salissa tietää, että tämä heikosti perusteltu esitys on puhtaan ideologinen ja maahanmuuttajavastainen. [Mauri Peltokankaan välihuuto] Tällä ollaan laskemassa yksin asuvalta vajaan 350 euron vastaanotto-raha 300 euroon kuukaudessa, kun vastaanottokeskus ei tarjoa aterioita. Tällä pitäisi tulla toimeen, maksaa ruuan lisäksi vaatemenot, terveydenhuoltomenot, paikallisliikenteen, puhelimen käytön menot ja muut arkeen kuuluvat menot. Tämä on epäinhimillinen ja epä-määräinen esitys, ja tässä epäinhimillisyys liittyy siihen, että tämä koskee turvapaikanha-kijoiden ja tilapäisen suojelun saajien lisäksi ihmiskaupan uhreja, ihmiskaupan uhreja.

Ja kuten edustaja Meriluoto toi esiin, tammikuun alussa vastaanottojärjestelmän asiak-kaista 79 prosenttia oli ukrainalaisia. Kun te sanotte, perussuomalaiset, että Ukrainaa [Puhemies koputtaa] ja ukrainalaisia pitää auttaa, niin tämä ei ole sitä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

19.38 Rami Lehtinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En usko, että kukaan tässä salissa kadehtii suojelun tarpeessa olevien ihmisten tilaa, ja sellaisen esittä-minenkin on minusta tietyllä tapaa häpeällistä. Mutta en myöskään osta sitä, että he erityi-sesti kärsisivät vaikka nälästä tai etteikö ruokaa olisi riittävästi. En ole kuullut tällaistaakaan siellä olevan.

Myöskin ajatus siitä, että rikollisuus ja vastaanottorahan suuruus kytkeytyisivät suoraan keskenään, on minusta kyllä oudoksuttava. Ikään kuin ajatuksena on se, että jos et maksa tiettyä summaa, me sitten rupeamme rikollisiksi tai rikolliseen maailmaan. Se on minusta aivan väärä ajattelumaailma. Ei voi olla kyse siitä, mikä on vastaanottorahan suuruus ver-sus siihen, tuleeko heistä sitten kenties syrjäytyneitä ja sitä kautta rikollisia.

Ennen kaikkea tässä on kyse siitä, että pitäisi olla turva lyhytaikaisesti, mutta kun meillä on henkilöitä, jotka jättävät toistuvasti hakemuksia, kymmenittäin, niin se ei ole mitään ly-hytaikaista. Tämä myöskin toisaalta kannustaa siihen omasta toimeentulosta huolehtimi-seen ja siihen, että ajoissa siirryttäisiin kuntiin vastaanottokeskuksista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

19.39 Saku Nikkanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on pi-detty puheenvuoroja taloudesta ja nostettu tämäkin keino niihin valtiontalouden säästötoi-menpiteisiin. Totta kai valtiontalouden säästötarve on ilmeinen, mutta kyllä tässä silti pitää ihmetellä, että näinkö sitä korjataan, viemällä Ukrainasta paenneiden taskurahat, niin kuin tässä edustaja Anderssonkin totesi, ukrainalaisilta pakolaisilta, jotka jo seisovat leipäjonos-sa.

Sinänsä kyllä on kiitettävä hallitusta siitä, että tätä yksinhuoltajien asemaan kohdistuvaa leikkausta helpotettiin lausuntokierroksen jälkeen. Mutta tällä asialla ei kyllä korjata sitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

perimmäistä ongelmaa, että kotikuntapaikoille ei ole tilapäistä suojelua saavia hakeutunut siinä määrin kuin olisi odotettu. Kysynkin arvoisalta ministeriltä: onko hallituksella aikomusta tehdä muita toimenpiteitä, joilla nimenomaan kannustetaan kotikunnan hakemiseen? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

19.40 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä kehotan hallituspuolueiden kansanedustajia, että käykää tutustumassa ruoka-apupalveluihin [Perussuomalaisen ryhmästä: Siellä on kuule käyty!] ja siihen, keitä siellä jonossa on, käykää vastaanottokeskuksissa vierailulla ja jutelkaa ihmisten kanssa ja myös näiden yksin asuvien, esimerkiksi yksinhuoltajaperheiden, kanssa, niin saatte reality checkin, jos niin voi sanoa, siitä, minkälainen tilanne meillä on.

Tässä on kysymys siitä, että 300 eurolla kuukaudessa pitäisi yksinhuoltajan, yksin asuvan, jolla ei ole tätä ruokapalvelua, elää. Se on pieni raha. Meillä on eri hintaisia maita Euroopassa, me ei olla Suomessa vielä — tosin tällä teidän politiikalla varmaan pian ollaan — siellä köyhimmässä päässä, tällä hetkellä meidän kustannukset ovat vielä kalliimpia, jolloin ei ole perusteltua tämä minimitaso. Ja tässä todellakin ovat perheet ne, jotka kärsivät, lapset ne, jotka kärsivät, ja me ollaan jo esimerkiksi YK:n lapsen oikeuksien komitean suosituksissa saatu palautetta, [Puhemies koputtaa] että tämä Suomen taso on liian alhainen ja sitä pitäisi tarkastaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

19.41 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen tavoitteena on lyhentää tätä turvapaikkaprosessia, tehostaa paluuta sekä sitä vapaaehtoista paluuta. Nämä tavoitteet tukevat myös tämän esityksen tavoitteiden toteutumista eli sitä, että vastaanottokeskuksen asiakkaan oleskelu Suomessa on nimenomaan tilapäistä, ja sen vastaanottokeskuksessa vietetyn ajan on tarkoitus olla lyhyt. Tavoitteena on, että henkilö siirtyy mahdollisimman pian sinne kuntaan tai palaa takaisin lähtömaahansa.

Esityksessä ehdotetaan tosiaan tätä vastaanottorahan ja käyttörahan määrän pienentämistä. Ja on aivan oikein, että tässä Suomen taloudellisessa tilanteessa kaikkien tulee osallistua. Kuten edustajat Nieminen ja Lehtinen tässä hyvin kuvasivat, kyse ei ole mistään kohtuuttomasta leikkauksesta vaan aivan tarpeellisesta ja hyvin rajatusta leikkauksesta. Ja siellä vastaanottokeskuksessa on muitakin palveluita tarjolla. Ehkä tässä juuri tämä, [Puhemies koputtaa] että on laskettu kansaneläkeindeksin ja tarkistusten myötä tällainen [Puhemies: Aika!] laskennallinen ravintomenojen määrän taso.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

19.43 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaanottorahan leikkaus osuu tosiaan määrällisesti eniten Suomessa oleviin Ukrainan pakolaisiin, kuten todettua, ja heistä monet ovat lapsiperheitä. Heistä suurin osa asuu vastaanottokeskusten ulkopuolella, ja vastaanottoraha on jo ennen tätä ollut huomattavan matala. Ja kuten todettua myös, monet näistä ihmisistä joutuvat käymään leipäjonoissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

Esityksen säästövaikutukset ovat pienet ja voivat kuivua kokonaan kokoon, jos sen seurauksena ihmiset siirtyvät yksityismajoituksesta vastaanottokeskusmajoitukseen. Ja tähän esitys voi johtaa, jolloin ei ole edes puhetta mistään säästöistä. Säästöt ovat tosiaan niin pieniä, että herää väistämättä kysymys, onko tässä säästöjen sijaan enemmänkin kyse ideologisesta politiikasta, tavoitteesta tehdä Suomesta mahdollisimman kurja maa kaikille ulkomaalaisille, myös Ukrainan pakolaisille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Forsgrén.

19.44 **Bella Forsgrén vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaanottorahan pienentäminen on yksi hallituksen monesta kurjasta politiikasta ja kylmästä arvovalinnasta. Se, mikä minua tässä keskustelussa häiritsee, on se, että siellä vasemmalla laidalla annetaan kuva, että vastaanottoraha olisi tällä hetkellä jotenkin megaiso ja että ne ihmiset, jotka ovat sen piirissä, saisivat parempaa palvelua kuin muut kansalaiset. [Mauri Peltokangas: Kuka niin on sanonut?] Tämä ei pidä paikkaansa. Tuollainen johtaa pahimmassa tapauksessa aivan suoraan vihanpitoon toinen toisiamme kohtaan. Me tiedetään, mitä tässä salissa on sanottu aikaisemminkin, että esimerkiksi YK:n lapsen oikeuksien komitea on Suomelle annetussa suosituksessa todennut, että turvapaikanhakijalapsien sosiaaliturvaa tulisi kasvattaa, ei suinkaan vähentää. Eli jotenkin toivoisin tähän keskusteluun totuudenmukaisuutta siitä, mikä todellinen tilanne tällä hetkellä tässä on.

Ja minua kyllä kiinnostaisi kuulla, että kun te olette useasti nostaneet ukrainalaisten tukemista esille, miten tämä menee teidän arvojenne kanssa yhteen. [Puhemies koputtaa] Minkä takia ukrainalaisilta pitää leikata tässä tilanteessa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigeliu.

19.45 **Joakim Vigeliu ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä Suomen maassa tällä hetkellä tehdään leikkauksia vähän siellä ja täällä. [Välihuutoja] Jokainen käytännössä osallistuu jollain tavalla tähän talouden tasapainottamiseen. Jos ei muuten, niin vähintäänkin sen takia, että alvia korotetaan. [Li Andersson: Sekin kohdistuu pienituloisiin!] Täällä tehdään monia päätöksiä, joilla ihmisten etuuksia leikataan, indeksejä jäädytetään ja palveluista joudutaan tinkimään, jopa veroja joudutaan korottamaan, ja te valitate täällä siitä, että me keskustelemme vastaanottorahan pienennyksestä. Siis ei vastaanottoraha ole lähtökohtaisesti edes tarkoitettu miksiäkään pysyväksi sosiaalietuudeksi. Siitä, että se vedetään EU:n minimiin, ehkä lähemmäksi esimerkiksi nykyistä Ruotsin tai Itävaltan tai Alankomaiden tasoa, te maalaillette täällä todella demonisoivaa kuvaa.

Mitä tulee ukrainalaisiin, niin meidän tarjoamme ukrainalaisille sitä tärkeintä turvaa, eli turvallisen maan, minne he voivat paeta, [Välihuutoja vasemmalta] ja kun täällä puhutaan vastaanottorahan EU:n minimitasosta, te viette tämän keskustelun siihen, että tämä olisi jotenkin epäinhimillistä politiikkaa. Kysymys on siitä, että me tarjoamme ihmisille turvaa. [Puhemies koputtaa] Me emme tarjoa heille välttämättä suomalaisen tasoista sosiaaliturvaa. [Välihuutoja]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ikävä kyllä tähän varattu aika on päättynyt. — Nyt ministerillä viimeinen puheenvuoro. Olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

19.46 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Aloitetaan ensimmäisenä ukrainalaisista. Ensinnäkin lienee täysin selvää, että hallitus on täysin sitoutunut ukrainalaisten auttamiseen. [Vasemmalta: Paitsi rahallisesti!] Mutta ukrainalaisten auttaminen... Voitteko kertoa minulle, millä tavalla suojelun taso muuttuu siitä, jos he siirtyvät kuntiin. Heillä on oikeus vuoden päästä maahan tultuaan siirtyä kuntapaikoille, joissa heidän suojelun tarpeensa pysyy täysin samanlaisena kuin se on vastaanottojärjestelmässä, [Välihuutoja vasemmalta] ja sen lisäksi kuntiin siirtyessään he saavat myöskin työllisyyspalveluita, jotka vastaanottojärjestelmästä uupuvat. Ei vastaanottojärjestelmä ole sellainen tavoiteltava olosuhde yhtään kenellekään, vaan heidän pitäisi pyrkiä sinne kuntien asukkaiksi, ja sitä kautta suojelu toteutuu täysin verroin. Mielestäni on jopa epäasiallista spinnata täällä ukrainalaisista.

Sitten täällä oli kysymys yksinhuoltajista. Jos tämän esityksen on lukenut, niin havaitsee hyvin nopeasti taulukosta sivulta 27, [Miko Bergbom: Kannattaa kuunnella!] että yksinhuoltajien osalta leikkaus ei ole niin suuri. Itse asiassa tämä leikkaus ei ole ylipäättänsä kovin suuri tässä vaiheessa, mutta tämä on väliaikainen laki. Yksinhuoltajilta on leikattu huomattavasti vähemmän. Ja sitten totean senkin, että kun tätä samaa taulukkoa katsoo, niin ei yksinhuoltaja sillä 300 eurolla todellakaan kuukauttansa pyöritä. Jos hänellä on lapsia, niin hänen lapsensakin saavat tätä tukea: [Mauri Peltokangas: Oho!] alle 10-vuotias tällä hetkellä 222 euroa ja perheensä kanssa asuva 10—17-vuotias 222 euroa. Siitä voi laskea sen, että samaan aikaan kun vastaanottopalveluissa oleva ihminen saa siis sosiaali- ja terveyspalvelut ja asumisen, muun muassa, ilmaiseksi, niin kyllä tällä rahalla yksinhuoltaja varmasti pärjää. [Li Andersson: Sanoo ministeri!] — Sanoo ministeri, kyllä, näin.

Eli on hyvä huomata, että vastaanotto ei ole pelkkää vastaanottorahaa, vaan siihen nimenomaan liittyy näitä aineellisia etuuksia, jotka täytyy aina laskea siihen. Ei voi ajatella niin, että aineelliset etuudet ovat ikään kuin jotakin muuta. Se on sitä samaa etuutta ja sitä vastaanottopalvelua, mitä Suomi antaa, ja siinä mielessä tässä on ehkä hiukan hämääväkin tämä keskustelu.

Hämmästelen kyllä suunnattomasti sitä, kun täältä vasemmalta kuuntelee, että ihmisarvo määrittyy sen mukaan, paljonko ihminen saa etuuksia. Oli se mikä hyvänsä, niin aina etuuksien kautta lasketaan. Mielestäni se on aika kylmäävää politiikkaa [Välihuutoja vasemmalta] sen sijaan, että me voitaisiin ihmisiä ohjata vaikkapa kuntiin ja työllisyyspalveluihin ja töihin. Se olisi varmasti sitä ihmisarvoista elämää enemmänkin.

Sitten samoin totean sen, että tämä on nyt toinen kerta tänään, kun kuulen sen, että rikollisuus kasvaa, jos etuuksia lasketaan. [Hanna Sarkkinen: Rikollinen hyväksikäyttö lisääntyy!] Mielestäni se on kyllä äärimmäisen erikoinen ajatus, koska tullaan taas jälleen kerran samaan. Kun ihmisiä, esimerkiksi ukrainalaisia, saataisiin siirtymään kuntiin, he saavat työllisyyspalveluita ja sitä kautta saavat työpaikan ja pystyvät itse omalla palkkatulollansa elättämään itsensä ja perheensä. Se on tavoite, ja siinä mielessä rikollisuus tuskin tällä menetelmällä kasvaa. Mutta jos ylipäättänsä se ajatus, että ihmiset voisivat päästä töihin ja elättää itsensä muulla kuin etuuksilla, niin totta kai näin voi varmasti ajatella.

Arvoisa puhemies! Sitten vielä aivan lyhyesti tähän kansainväliseen vertailuun, kun nyt alkoi kuulostaa siltä, että Suomi tekee jotakin täysin epäinhimillistä nyt. Suomen vastaanottorahan taso tällä hetkellä on 348 euroa 50 senttiä. Ruotsissa vastaanottoraha yksin asuvalle aikuiselle — nämäkin taulukot muuten ovat siellä esityksessä — 191 euroa, [Perussuomalaisten ryhmästä: Puolet siitä!] Tanska 225 euroa, Norja 275 euroa, Alankomaat 215, Itävalta 165, Viro 140. Eli kyllä me aika lailla ainakin näiden vertailumaiden yläpäässä ol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2024 vp

laan. Ja siinä mielessä, jos katsotaan tätä mahdollisuutta tulla EU:n minimiin ja tehdä ei-niin-houkutteleva tästä vastaanotosta, [Puhemies koputtaa] plus että me aiomme lyhentää näitä vastaanottojärjestelmässä vietettäviä aikoja, niin mielestäni tässä on kyllä vieläkin alentamisen varaa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kiitos, ministeri!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 19.52.

Asian käsittelyä ei jatkettu.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.